

Bloemrijke opera over langste Haarlemmer ooit

Na Kenau de Opera komt Zangstudio Haarlem met een historisch stuk van enorme metingen, Cajanus - een gigantische Opera. Het amateurkoor bestaat uit tachtig Haarlemmers.

Operaregisseur Vincent van den Elshout is lyrisch over Hetty Heytings op rijm geschreven libretto en de muzikale bewerking van Egon Kracht. 'De tekst is fabuleus en zo bloemrijk. Eigenlijk hoef ik bijna niks te verzinnen. En Egon geeft er door de majestueuze muziek extra waarde en kracht aan. De muziek luistert lekker, is niet atonaal maar melodius.'

Voor Hetty Heyting werd het een fascinerende tocht door de historie. Scharnierpunt was de ontdekking van een traumatische gebeurtenis. Hetty: 'Toen ik erover las, was ik dagen helemaal van slag. Ik wist toen ook: dit is wat de opera het juiste scherpe kantje geeft. Mijn verhaal begint als Cajanus door het gebruik van de drug ether hallucinaties over vroeger krijgt.'

De hoofdrollen worden uitgevoerd door professionele zangers. Zo speelt Michel Poels Cajanus, Richard de Ruyter Wybrand Lolkes en Petra Ehrismann de moeder van Cajanus. Belangrijk thema is de dramatische rol die lengte speelt.

'Wybrand Lolkes zet in Cajanus alles op stellen'

> Michel Poels als Cajanus en Richard de Ruyter als Wybrand Lolkes in de Proveniershof

Cajanus houdt mensen liever op afstand terwijl Wybrand Lolkes juist toenadering zoekt.

Van den Elshout: 'De opera heeft ook de nodige komische noten, daar zorgt

Cajanus' beste vriend Wybrand wel voor. Die zet alles op stellen.'

Te zien en te horen van 14 t/m 19 maart in de St. Bavokerk.

Lees meer over Cajanus op pagina 6 en 7.

Steeds meer mensen bezoeken Haarlem vanwege de geschiedenis. Visueel van belang daarbij zijn beelden en geveltekens. Omdat Zangstudio Haarlem een opera over Cajanus maakt én omdat de Provenierstuin in 18de eeuwse stijl wordt gebracht, dacht ik: zou een gevelsteen van Cajanus in de poort van de Proveniershof niet prachtig zijn. De plek waar de vermaarde langste man van Haarlem zijn laatste levensjaren sleet.

Ik stuurde een mail naar woningcorporatie Ymere. Enthousiaste reactie terug, duizend euro wilde Ymere doneren. Nou had ik iets blijvends en moois in gedachten. Een steen gemaakt door een steenhouwer naar een voorbeeld van een illustrator. Dan is duizend euro een mooi begin, maar lang niet genoeg. Even wilde ik me opwerpen als organisator van een crowdfundingactie. Of die er gaat komen hangt toch van Ymere af.

Willem Brand

Loop naar de (nieuwe) pomp

Als cadeau bij het 400-jarig bestaan deed het bestuur van hofje In den Groenen Tuin de bewoonsters, zichzelf én de stad Haarlem een nieuwe natuurstenen hofjespomp cadeau.

Voorafgaand aan de openingshandeling zagen zo'n honderd belangstellenden de door Fred Rosenhart geschreven klucht 'Loop naar de pomp' met deelname van hofbewoonsters Jeanne Pot en Renske Straatsma. Een historisch inkijkje met een knipoog.

De Haarlemse troubadour Fredie Kuiper zong het door haar geschreven lied over

Cathrijn Jans Amen, de stichtster van het hofje. Bijzonder aan de pomp is het reliëf dat gebaseerd is op de 400 jaar oude gevelsteen Zwanendrift.

Een toepasselijk cadeau want elk zichzelf respecterend hofje dient natuurlijk te beschikken over een pomp.

Lees meer op pagina 4 en 8.

> Nicht Guerte (Renske Straatsma), Trijntje Amen (Jeanne Pot) en Jacob van Schoorl (Fred Rosenhart) in de klucht 'Loop naar de pomp'

Hofjesspel weer te koop

Het Haarlems Hofjesspel is weer in het land, staat er met GROTE LETTERS in de Hofjeskrant. Omdat de eerste oplage best snel was uitverkocht, is er een tweede oplage gemaakt. Dit unieke Haarlemse collectors

item (een derde oplage komt er niet meer!) is te koop bij Muijs Kantoer en Cadeau op de Gedempte Oude Gracht, Game Time in de Cronjéstraat, de VVV op de Grote Markt en Meneer Paprika in de Koningstraat. Spelregels zijn in het Nederlands, Frans en Engels.

Prijs van het luxe uitgevoerde spel met bord, houten pionnen en houten dobbelsteen in schuimrubberen mal: € 34,95.

Al jaren de monumentale dakdekker met maatschappelijke waarden.

Goes Installaties,
erkend installateur
en lid Metalen
dakdekkersgilde.

023 526 1503

www.goesinstallaties.nl

kwaliteit die vroeger zo gewoon was.

Open
MONUMENTENDAG

'Kleine paleisjes zijn het'

Wat een mooie Open Monumentendag(en) en wat een mensen in onze stad. Ook in de hofjes was het op 10 september bingo. Redacteur Willem Brand vond het grappig op zijn ronde Haarlemse hofbewoners te treffen.

Volg de pijlen met de klok mee!

In hofje **Guurtje de Waal** geniet de hofjes-poes op zaterdag rond twaalf uur van een ogenschijnlijk zondagsrust. Geen dagjes-mens te bekennen!

In het **Brouwershofje** tref ik Hans en Christa uit Voorschoten. Bij de pomp vertelt Christa dat ze voor het eerst in Haarlem een hofjeswandeling maken.

In Leiden maken ze om de paar jaar een hofjeswandeling. Hans had in zijn studententijd in de zogenaamde studenten-hofjes bekenden wonen. Hans: 'Die werden gerestaureerd om woningen voor studenten van te maken.' Hoe Haarlem bevalt. Nou, zegt Christa, wat opvalt is de armetierige toestand van de tuin. Maar daarvoor hebben ze een oplossing. Geef het openbaar groen terug aan de burger! Hans: 'De wijk waar wij wonen is nu aan de beurt. Er worden vaste planten uitgekozen die samengaan en weinig verzorging nodig hebben. Is dat geen idee voor de hofjes? Ook de tuin in de Proveniershof, waar we onze wandeling begonnen, zou daar baat bij hebben.' Ik vertel hen over de metamorfose de aanstaande is.

In het **Bruiningshofje** tref ik Hans en Christa als oude bekenden. Ik laat hen de (toen) pas gemaakte Hofjeskalender zien.

Hans koopt 'm spontaan en vertelt dat de kalender naar vrienden in Calgary gaat. Omdat zij al op de foto zijn gegaan, vraag ik de vier andere bezoekers die op dat moment aanwezig zijn: Marja en Hans uit Puttershoek en de vriendinnen Ruth uit Den Bosch en Hindrych uit Heerhugowaard. Ruth vindt de hofjes net kleine paleisjes, ze zou er graag willen wonen.

In het **Zuiderhofje** gaat het kersverse echtpaar Daan en Jessica van der Wekken en Daan's dochter Eva op de foto in ruil voor een Hofjeskrant.

Niet daarvoor heeft een dame mij aangeklampt met de vraag of ik soms weet waar het Luthers hofje is. Nou, dat wist Daan wel. Op 26 augustus waren Jessica en hij in de Luthers kerk getrouwd en era waren er in de naburige hofjes – het Luthers hofje en het Frans Loenenhofje – trouwfoto's gemaakt! Daan en Jessica, ook kersverse Haarlemmers, hebben elkaar in Parijs op kantoor van een internationaal voedselbedrijf leren kennen.

Buiten voor de poort van het **Frans Loenenhofje** worden dagjesmensen muzikaal naar binnen gelokt door regent en banjospeler Wil van Schaik, Jozef Vlaar op fluit en Tineke Vlaar op accordeon.

Als er genoeg publiek op de stoelen in de tuin heeft plaatsgenomen, neemt Hans Kluit van het Letterlievende Genootschap J.J. Cremer

het woord. Niet als Hans Kluit natuurlijk, maar als wonderdokter Morgana, die de kluit probeert te belazeren. Of we allemaal zijn wondermiddel kennen? Het is het begin van een kwartiertje theater van de lach met een middeleeuws tintje. De groep treedt erna nog tweemaal op. Zoals gebruikelijk wordt de middag muzikaal afgesloten met een optreden van de Flower Town Jazz-band. Dat spreekt voor zich want regent Van Schaik is behalve met zijn vrouw ook met het hofje en de band 'getrouwd'.

Door het jaar heen is het **Remonstrantse Hofje** gesloten, maar op Open Monumentendagen gelukkig niet. Als ik naar binnenga, komen Fientje en Lies, hofbewoonsters van hofje In den Groenen Tuin, net naar buiten.

In de hal komen de jazzy tonen me in de hal al tegemoet. Oud-bewoonster Ingrid Joustra, net terug van Bali, zingt heerlijk in het gehoor liggende Braziliaanse jazz. Zij wordt op viool begeleid door Fiel van der Veen en op gitaar door Kees Heijliger, de twee andere leden van Trio Muis. Regent Jan Saveur beoefent zijn nieuwe hobby en maakt een schets van de muzikanten. Genieten geblazen!

In het **hofje van Staats** vertelt de Haarlemse Martje de Voogd dat haar onlangs is gevraagd gids te worden.

Een kennis, lid van de Vereniging Haerlem, wil een Haarlem Walk uitzetten met maar liefst zestig highlights. Maar Martje, vandaag met vriendin Cirine op pad, gaat voordat ze zich in dat gidsenavontuur stort, eerst een maand naar Latijns-Amerika. Over gidsen en verhalen vertellen zegt Martje: 'Met feiten proberen we grip op ons leventje te krijgen, maar het leven is groter en meer dan dat.'

Ben jij professioneel en zorgzaam?

Wij hebben diverse vacatures voor:
Verzorgende 3 IG

Sollicitaties naar:
willemijn@kennemerzorg.nl
telefoon: 023 - 532 40 60
www.kennemerzorg.nl

KENNEMERZORG

Provenierstuin voorjaar 2017 als nieuw

Na jaren een dissonant te zijn geweest, krijgt de Provenierstuin een compleet nieuw gezicht. De tuin is met een bloemmotief bestraat en krijgt in het voorjaar nieuwe planten en struiken.

De Proveniershof is door zijn ligging en open karakter een van de drukstbezochte hofjes van de stad. Alleen daarom al zou de tuin een plaatje moeten zijn. Dat was jarenlang niet het geval. Bewoonster Ingrid Selier: 'Er was jaren geen groot onderhoud gepleegd terwijl vroeger de gemeentelijke plantsoendienst zomers zelfs twee keer per week water kwam geven.'

De verrommeling was ook een doorn in het oog van bezoekers, meent Gildegids Han Leroi. In september wees hij de redactie op de erbarmelijke staat van de tuin. 'Sommige bewoners hebben zo veel voor hun huisje staan, dat zou een reden kunnen zijn om het zo te laten.'

Ondertussen blijkt er een en ander gaande. Bewijs daarvan is dat Spaarnelanden begin oktober het onkruid op de paden weghaalt. Gemeentelijk procesmanager Lea Hoyer laat weten dat het grootonderhoud van 2018 door de gemeente naar voren is gehaald en dat dankzij een financiële injectie van woningcorporatie Ymere de tuin weer het aanzien waard wordt.

Tuin op de schop

Voordat de Provenierstuin kon worden bestraat – de rondgang langs de huizen is dat dus niet – werden de oude ijseltjes en het gras weggehaald.

> De oude situatie met de lelijke heg

Op de eerste dag van de sloop is de lelijke heg er al uit en als de redactie op dag twee een kijkje komt nemen, wordt de bestrating rondom de pomp weggehaald. Cor en Teun van De Wilde B.V. vertellen dat hen in een half uur al driemaal is gevraagd of die ijseltjes te koop zijn. De ijseltjes die de eeuwen getrotseerd hebben, zijn voor Haarlem en gaan naar Spaarnelanden. Voor als er ergens in de stad een hoekje moet worden bestraat. Een andere grote klus is het fijnmalen van de grasmat. Voordat de nieuwe bestrating kan worden aangelegd (zie foto rechts), moet de grond egaal zijn, dus zonder bonken en stronken zijn.

De bewoners hebben hierover inspraak gekregen, vertelt Hoyer. Er is driemaal met circa twintig bewoners vergaderd. Belangrijke items waren privacy en rust. Na een inventarisatie van de wensen van de bewoners en historisch onderzoek kwam tuinontwerper Sanne Horn met twee ontwerpen. Hoewel sommige bewoners juist voor minder pad en minder bloemperkjes hadden gestemd, kreeg het plan met meer wandelpad en het bloemmotief de meeste stemmen.

> Het ontwerp van Sanne Horn

Bewoonster Marianne Mathijssen: 'De nieuwe indeling heeft veel looppaden die in het midden bij de pomp tezamen komen. Wij hopen dat de vele bezoekers dan eerder door de tuin wandelen dan langs de huizen. Dat effect wordt ook beoogd.'

> Op 1 november werd door hoveniersbedrijf Biesot uit Vijfhuizen een begin gemaakt met het weghalen van de oude heg. Ook de oude ijseltjes van het middenpad werden eruit gehaald (zie kader linkerkolom) en zullen worden vervangen door rijNSTEENTJES. Begin december is de bestrating zo goed als klaar en is ook het bloemmotief aangelegd. In maart komt er nieuwe aanplant.

Het plan van tuinontwerper Sanne Horn

Tuinontwerper Sanne Horn heeft zich voor de Provenierstuin laten inspireren door ideeën van bewoners en plattegronden uit met name de 18de eeuw. Er zijn drie pijlers: de eerste is de rand met de grote bomen, de zogenaamde 'bosrand', de tweede is de knipoog naar het verleden en de derde is de recreatie voor bezoekers en bewoners.

Sanne's ontwerp is gebaseerd op de 18de-eeuwse barokke tuin met gesnoeide hagen in een symmetrisch patroon. Aan de rand ervan stonden kleine boompjes. Een lastig punt waren de te grote bomen, de haag eronder kreeg te weinig licht. Om die reden heeft Sanne in deze rand heesters, varens en veel bolgewassen getekend die het in de schaduw goed doen. Sanne: 'De rand, die best een beetje ruig mag zijn, heeft een natuurlijk karakter en de planten mogen zelf gaan 'wandelen'.'

Een voornaam punt in het plan was het geplande onderhoud. Dat is 'beheerniveau B': o.a. twee keer per jaar de haag snoeien en af en toe bemesten. De borders worden niet bijgehouden, dus de planten zoals geraniums, hyacinten en sneeuwkllokjes moeten zelf hun gang gaan.

Het bloemmotief kon door gebrek aan onderhoud niet met beplanting maar wel met steentjes uitgevoerd worden. De bladachtige natuurstenen in het bloemmotief komen uit China, de nieuwgebakken rijNSTEENTJES uit België. Over de stalen rand van het motief is nog even discussie geweest. Of het niet minder dik, dus goedkoper, kon. Francien van Kempen die de technische begeleiding doet, heeft zich

sterk gemaakt voor de juiste dikte. Het is een belangrijk detail, vindt Sanne Horn, je wilt dat de bestrating er een paar honderd jaar ligt.

Het Bloemmotief zal worden omgeven door bloeiende heesters. Helaas zijn door protest van een bewoner, gesteund door

handtekeningen van anderen, de twee borders van twee bij zes meter in de besloten tuinkamers gesneuveld. Juist die zouden door de bewoners zelf worden onderhouden en zouden vlinders en bijen aantrekken voor meer biodiversiteit. Dat was een van de wensen. Sanne: 'Jammer, juist veel mensen wilden tuinieren. Die betrokkenheid zou goed geweest zijn voor de tuin.'

Een verschil met vroeger is dat bezoekers er aan beide kanten langs kunnen lopen. Langs de twee gazons van tien bij vijftien meter komt een heg zodat bewoners zich niet direct bekeken voelen. Sanne: 'Je zit daar heel beschut.'

> V.l.n.r. Francien van Kempen, Sanne Horn, Robert Biesot en bewoner JanWillem Lagerwaard begin december als de bestrating bijna is afgerond

400 jaar groots gevierd

Met een fikse zwengel nam Jan Willeminck, voorzitter van het bestuur van het vier eeuwen oude hofje In den Groenen Tuin, op 26 augustus de nieuwe pomp in gebruik.

De openingshandeling werd niet verricht door de nog in functie zijnde burgemeester. Die had al in een vroeg stadium afgezegd. Een wet- houder afvaardigen bleek ook een te las- tige opgave. 'Haarlem pretendeert Hof- jesstad te zijn, maar dat blijkt nergens uit', zei regent Willeminck, en hup daar stroomde geen bier maar water uit de ene en toen uit de andere bronzen kraan.

Geen bier maar water uit nieuwe pomp

Twee fragmenten uit de klucht 'Loop naar de pomp' geschreven door Fred Rosenhart.

Jacob: Neemt u me niet kwalijk, ik zal me even voorstellen, mijn naam is Jacob Claaszoon van Schoorl, gehuwd met Catharina Jansdochter Amen. Ik kwam uit een welgestelde Haarlemse familie, mijn grootvader was organist van de Sint Bavo, en in 1543 kocht hij stoel 32 van het Heilig Kerstmisgilde van Dionisius van Alphen. Maar waarom vertel ik dit nu?

Lied Hofje In den Groenen Tuin

Trijntje Jansdochter Amen
Wij noemen haar hier bij name
Zij was een zeer goedgehartig mens
En had een hele grote wens

Om ergens camerakens te bouwen
Voor de schamele oude vrouwen
In een hofje vol met bomen
Om heel zachtjes weg te dromen

Refrein:
Trijntje stak haar fortuin
"In den Groenen Tuyn" 2x
Waar de tijd heeft stil gestaan
maar de vernieuwing is door gegaan

Als je 50 was en zonder schulden
had je entree voor 50 gulden
maar als je 's nachts een man ontmoette
kreeg je al snel een flinke boete

De vele regels die men stelde
Je mag niet vloeken en niet schelden

Op tijd naar thuis, kom niet te laat
En laat geen vuiltje op jouw straat.

Turf en bier ook zout en spek
werd er uitgedeeld op deze plek
Zo'n preuke was er ieder jaar
Maar nu barbecuet men met elkaar

Een borrel samen met de regenten
Kado's met kerst al kost het wat centen
Zeventien vrouwen 't is ongehoord
Gooien de regels nu overboord

400 jaar en om dit te vieren
komt er een pomp het hof opsieren
nooit meer droogte steeds water bij de hand
daarvoor staat deze pomp garant

Trijntje stak haar fortuin
"In den Groenen Tuyn" 2x
Ja wij zingen hier met elkaar
Op de volgende 400 jaar!

Tekst & melodie: Fredie Kuiper

Mogen wij uw was doen?

NEWASCO
WAS- EN
STRIJKSERVICE

NEWASCO VOOR THUIS

Kunt u de was niet meer zelf doen? Of besteedt u uw tijd liever aan andere dingen? Kies dan voor het comfort en gemak van de Newasco was- en strijkservice voor maar € 18,50 per waszak.

MEER WETEN?
Bel 023 - 548 30 20 of mail naar heemstede@newascovoorthuis.nl

NEWASCO
NEDERLANDSE WASSERIJ COMBINATIE
Voel je thuis

Newasco 225 jaar!
Dat vieren we met een prachtig boek én een mooie aanbieding.

Als u nú klant wordt van onze was- en strijkservice, krijgt u dit unieke boek cadeau!

Trijn: Door al die commotie weet ik niet waar ik ben. Er hing zo'n vreemd bordje daarbuiten, een bruin bordje van de ANWB. Vreemd woord, zegt me niks. Met mijn nalatenschap was het de bedoeling voor huisvesting te zorgen. Voor oude vrouwen in zoveel huyskens of cameran als mijn nagelaten kapitaal toeliet. De naam van het hofje zou 'Hofje van Trijn Jansdochter Amen' heten, maar wat lees ik nu: 'Hofje In den Groenen Tuin'! Nou nou, wat een verrassing, maar wat mankeert er aan mijn naam?!

Intiem feestje bij 365-jarig bestaan

Op 25 augustus stonden bewoners en regenten van het enige buiten de stad gelegen Hofje van Heijthuijsen met een diner in de tuin stil bij het 365-jarig bestaan.

De 80-jarige bewoner Hans Hoffmann herinnert zich nog het 350-jarig feestje. Ook dat werd intiem gevierd met een diner in de tuin voor bewoners en regenten. Hoffmann: 'Er was toen een iets groter gezelschap. Burgemeester Jaap Pop was er ook bij.' Tijdens de borrel vooraf was er een muzikaal feestje: violiste Suzanne Groot speelde stukken van Georg Telemann.

> Hans Hoffmann spreekt, rechts Anna Paternotte, de jongste regent van Haarlem

Enige hofje buiten de stadsmuren

Het Hofje van Heijthuijsen is het enige hofje dat buiten de stadsmuren is gebouwd. Voorzitter-regent Gonda Koster: 'Stichter Willem wilde dat mensen ook net zo mooi en lommerijk konden wonen als hij en liet in zijn testament vermelden dat zijn landgoed Middelhout gesloopt moest worden voor het hofje.'

> Violiste Suzanne Groot luistert het jubileumfeestje muzikaal op

Regent Gonda Koster vroeg stadsarchivaris Lieuwe Zoodsma of Willem van Heijthuisen niet een risico nam om in 1636 in zijn testament vast te leggen dat het door hem beoogde hofje buiten de stad gebouwd moest worden. De oorlog met de Spanjaarden was nog niet voorbij en het rampjaar 1672 moest nog komen.

Lieuwe vindt het inderdaad een opmerkelijke keuze. Willem van Heijthuisen woonde aan de (Gedempte) Oude Gracht. Je zou verwachten dat hij het hofje vlak bij zijn woonhuis, binnen de veilige stadsmuren wilde laten bouwen, net zoals alle andere oprichters van de hofjes gedaan hebben. De stadsmuren stonden er niet voor niets.

Regent Gonda Koster: 'De kans is klein dat we ooit achter de afweging van Willem van Heijthuisen komen. Achteraf gezien heeft hij een goede keuze gemaakt; er is niets bekend dat het hofje in onveilige situaties terecht is gekomen. En vele hofjesbewoners hebben al 365 jaar van de bosrijke omgeving kunnen genieten!'

Er is wel een ander probleem, namelijk de grondwaterstand.

Max van de Poll, inmiddels oud-regent: 'De stadshofjes zijn allemaal op zand gebouwd, Heijthuisen op veen. Daarbij komt ook dat het hofje dicht tegen het Spaarne aan ligt. Belangrijke oorzaak van de huidige hoge grondwaterstand is het stopzetten van de grondwaterwinning in de duinen. We gaan hiervoor een passende oplossing zorgen, mogelijk het toepassen van drainage.'

Afscheid van regenten

Tijdens het jubileumdiner werd afscheid genomen van twee regenten, Hetty Staatsen en Max van de Poll. Beiden deden dat na zestien jaar regentschap. Bart Bram Spruit volgt Hetty als penningmeester op en Taetske van Dijk neemt de bouwkundige honneurs over van Max.

> V.l.n.r. Gonda Koster, Max van de Poll en Hetty Staatsen

Mollen in de Middelhout eeuwenoud

Het voordeel van een hofje in een lommerijke omgeving was dat het veel minder stonk dan in de binnenstad. Daar kwamen in de 17de en 18de eeuw de riolen uit op de grachten en vooral met warm weer was het niet harden. Een minpuntje waren de mollen.

Niet begonnen als bestuurslid in 2015 werd Gonda Koster gebeld door de buurman die vertelde dat zijn tuin ontsierd werd door molshopen. Of zij er ook last van hadden. Dat bleek inderdaad op het grasveld aan de voorkant. Gonda dacht dat het een nieuw probleem was en ging voortvarend te werk. Gonda: 'Hetty en ik hebben fritillaria-bollen geplant die een vossengeur verspreiden. De vos is de natuurlijke vijand van de mol. Het mocht niet baten, de mollen bleven

komen. Toen oud-bestuurslid Rike Ruiter overleed mochten we van haar dochter de hofjesdocumenten uit haar nalatenschap ontvangen, waaronder de statuten van de stichting met het testament van Willem van Heijthuisen en de boedelinventaris van Middelhout uit 1636. Daarin las Hetty dat er in de tuin twee grote mollen vallen geplaatst waren. Toen realiseerden wij ons dat de familie mol daar langer woont dan het hofje er staat en hebben wij onze inspanningen gestaakt.'

> Hetty Staatsen die bollen met een vossengeur plant

Geen verhuurdersheffing meer voor de hofjes!

Op de valreep voor de Kerst 2016 werd bekend dat de verhuurdersheffing vanaf een nog nader te bepalen datum niet meer van toepassing zal zijn voor hofjes met minder dan 50 woningen en ook niet meer voor rijksmonumenten. Een fantastisch succes voor al die collega-regenten en bestuurders van hofjes, die zich de afgelopen jaren 'de blaren op de tong' hebben gepreut en zich letterlijk 'uit de naad hebben gewerkt' om het noodlot van de verhuurdersheffing voor de hofjes te keren.

De verhuurdersheffing maakt deel uit van de Maatregelen in het Woonakkoord uit 2014, waarbij het Kabinet een bijdrage vraagt aan alle verhuurders voor het verminderen van de Nationale Schuld. In dit kader betalen verhuurders die meer dan 10 sociale huurwoningen verhuren een heffing over de waarde van die woningen. Veel hofjes, ook in Haarlem, hebben minder dan 10 woningen, maar er zijn er ook vele die meer dan 10 woningen hebben. In Haarlem betreft dit bijvoorbeeld de Hofjes van Staats en Noblet, het hofje In den Groenen Tuin, het Teylers Hofje, het Frans Loenen hofje en het Hofje van Codde en Van Beresteyn.

De afgelopen twee jaar hebben bestuurders van het Landelijk Hofjesberaad en van onze Stichting Haarlemse Hofjes zich ingespannen om aandacht te vragen voor de negatieve gevolgen van de verhuurdersheffing voor de hofjes. Regenten als Jan Willeminck en Job Thöne hebben onder meer Tweede Kamerleden bezocht en via pers en media keer op keer benadrukt dat de hofjes en hun vaak kwetsbare bewoners door deze heffing onevenredig getroffen.

In juni 2016 werd er al een eerste succes geboekt toen minister Blok van Wonen de grens van 10 woningen optrok naar 25. Bij de behandeling van het wetsvoorstel wijziging verhuurdersheffing in december 2016 werd deze grens verder verhoogd naar 50 woningen en werden ook alle rijksmonumenten vrijgesteld van verhuurdersheffing. Een maximaal resultaat want de overgrote meerderheid van de Nederlandse en dus ook Haarlemse hofjes is immers rijksmonument.

Zo heeft het eeuwenoude spreekwoord 'Eendracht maakt macht' ook voor onze Haarlemse hofjes weer een nieuwe dimensie gekregen. Proficiat voor al onze bestuurders die dit succes hebben weten te boeken, niet alleen van de bestuurders en regenten van de Nederlandse (en Haarlemse) hofjes, maar juist ook van al onze bewoners!

Lieuwe Zoodsma,

voorzitter Stichting Haarlemse Hofjes en regent van het Luthers Hofje

Het brood van Cajanus

Buiten valt motregen, binnen brandt de open haard. Het is vier uur in de namiddag, maandag 6 januari 1749. De Lutherse predikant Jacob de Wijs, op ziekenbezoek in huisje 144i in de Proveniershof, hoort de laatste wens van Daniel Cajanus.

Verachtde zonde, niet de zon-
daars, zegt u. Uw preken heb ik
altijd troostrijk gevonden. U
geeft blijk van mensen te houden en oog
te hebben voor buitenbeentjes.

U hebt mij nooit naar de mond ge-
praat. Dat tekent uw standvastige karak-
ter. Die eigenschap stond bij mij hoog in
het vaandel. Het verschil tussen ons is
dat ik de waarheid met een kwinkslag
sprak. Een olijke nar kan soms meer zeg-
gen dan een wijze koning. De zotskap is
soms niet voor niets zijn spreekbuis.
Mijn dialect werkte in mijn voordeel en
natuurlijk ook mijn uitzonderlijke leng-
te. Die twee maakten mij op voorhand
lachwekkend.

Maar jij wordt tenminste niet over het
hoofd gezien, zeiden de kleine mensen
in de Blauwe Jan. Klopt. Lang zijn geeft
ook macht. Mensen zijn bang voor je en
kijken tegen je op. Zoals ze op kleine
mensen neerkijken.

Verlaag je niet tot hun niveau, zei mijn
vader. Ik heb anderen nooit beoordeeld
op hun uiterlijk en voorkomen. Ik had
verstandige en lieve ouders. Het spijt me
dat ze zich voor mij hebben moeten
schamen. Zij leerden mij om mijn lijf
niet als noodlot te zien. Ik moest het zien
te beheersen en sterker maken. De
kracht is nu verdwenen, ik kraak in al
mijn voegen.

Zoudt u de kussens in mijn rug iets
omhoog willen doen? Merci.

Maar echt sterk in mijn schoenen ging
ik staan toen ik leerde lezen en schrijven.
Als kind al wilde ik alles weten over de
grote stad verderop, wie daar de baas
was en waarom. Ik ben nooit tevreden
geweest met me alleen verstaanbaar ma-
ken. Ik moest en zou de taal van het land
spreken. Aan Frederik Willem I van
Pruisen vroeg ik of hij mijn gage aan een
gouvernante wilde geven.

Aber Lieber Daniel, zei hij, Du sollst
nicht alles ausgeben. Waarop ik zei:

Lieber König, meine Bildung ist ein
Staatsangelegenheit.

Zo leerde ik mijn mondje roeren. Op
straat liet ik me door niemand iets wijs-
maken. Aan praatjesmakers heb je niets
behalve als ze vooruit betalen, haha. Aan
de hoven leerde ik het kaf van het koren
te scheiden. Ik hield ook een dagboek
bij. Daarin schreef ik de laatste nieuwtjes
maar ook de tradities van een land of
streek. Een tic van mij was het beschrij-
ven van de copieuze maaltijden. Kennis
gaf me zelfvertrouwen.

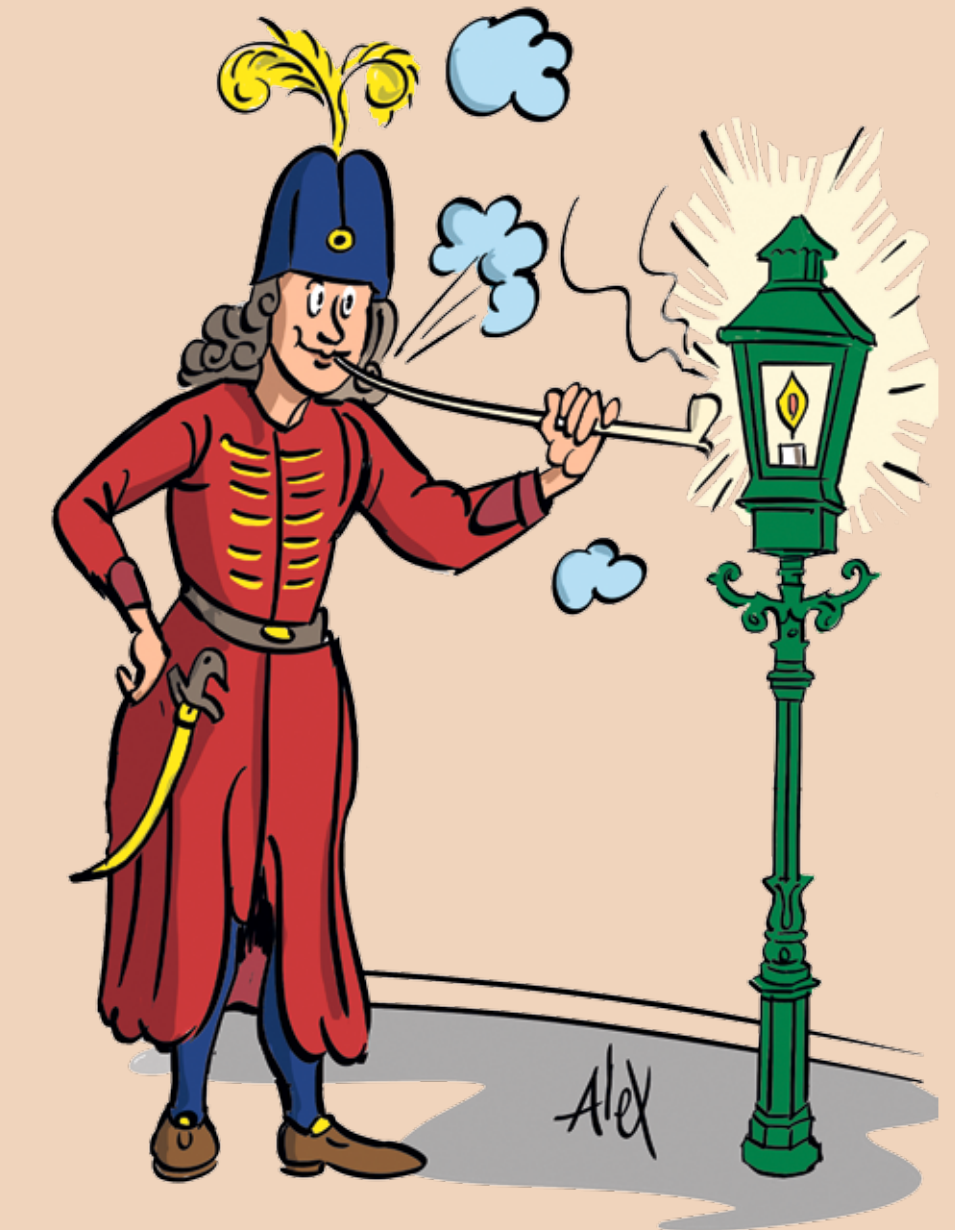
U wilt natuurlijk weten waarom ik u
heb laten komen. Niet slechts om mijn
geschiedenis aan te horen. Ik zou graag
willen dat u mijn executeur-testamentair
wordt. De spullen in dit huis mag u ver-
kopen en de opbrengst aan de armen
schenken.

Zoudt u mij de beker willen aangeven?
Dank u.

Weet u wat mijn grootste verdriet is?
Dat er nooit een vrouw in mijn leven is
geweest en kinderen. Ik heb er genoeg
gehad. Ze waren nieuwsgierig, ik hoef u
toch niet uit te leggen waarom. Gek ge-
noeg had ik veel minder lust dan kleine
mensen. Die begrepen er niets van dat ik
maanden zonder kon.

De buitenwereld dacht er anders over
en vond mij een gevaar. De grootste fout
was dat ik mij ooit heb ingelaten met een
boerenmeid. Mijn enige excuus: ik was
jong en bleu. Zij wist dat ik een oogje op
haar had en ging op mijn avances in. Ik
wist natuurlijk niet dat haar vrijer stond
te koekeloeren en ging rondbazuinen
hoe ik eerst hem en toen zijn liefje
had overmand. Zijn blauwe oog, heel
geraffineerd, was het bewijs van mijn
verkeerde voornemen.

De schuld die mijn vader moest afko-
pen toen er een kind kwam, heb ik dub-
bel en dwars terugbetaald. Maar de
schaamte heb ik nooit achter me gelaten.
Die was zo groot dat ik mijn dorp en

land heb verlaten en nooit meer ben
teruggekeerd.

Ik heb altijd een zwak voor kinderen
gehad. Vooral die het in hun eentje
moesten zien te rooien konden op mij
rekenen. De helft van mijn spaargeld
mag u aan het kindertehuis geven. En
wat over is na aftrek van de begrafenis-
kosten, gaat naar de kerk. Wees niet
bevreesd, dat is een aanzienlijke som.

Mijn wens is dat iedereen die de kerk
verlaat, een brood meekrijgt. Een Cajo-
nusbrood, twee keer zo groot als wat
men gewend is! De stad mag gerust
weten dat Daniel Cajanus het met de
mensen goed voor had.

Opgetekend door: Willem Brand
Geïllustreerd door: Alex van Koten

Cajanus in De Proveniershof

> foto: Berna van Deijzen

Cajanus tentoongesteld

Van 3 maart t/m 2 april krijgt Daniel Cajanus in Museum Haarlem een tentoonstelling. Te zien zijn o.a. zijn nachthemd en schoenen, zelfs een stukje dijbeen maar ook zijn gedichten en schilderijen.

In 1999 waren schoeisel en hemd – afkomstig uit het Frans Hals Museum – van de buitengewoon lange Fin Daniel Cajanus, Fin van geboorte maar als langste man van de Lage Landen in Haarlem gestorven, te zien in het Gentse museum Dr. Guislain. Ze waren onderdeel van een tentoonstelling over extreme mensen, zowel fysiek als mentaal. Fysiek was Cajanus een bezienswaardigheid, over zijn precieze lengte zijn de schrijvers het niet eens. Ergens tussen 2 meter 36 en 2 meter 64.

Dat is inderdaad een puntje van discussie, zegt Erik van Rossum, sinds mei 2015 depotbeheerder van het Frans Hals Museum. Ook omdat oude 1 meter-meetlatten soms wel vier centimeter van onze huidige meter verschillen.

Over lengte gesproken: die fluwelen sloffen zijn 8,5 cm kleiner dan de schoenen van Cajanus. Hoe zit dat? Misschien waren ze Cajanus ooit cadeau gedaan door iemand met de verkeerde meetlat, oppert Van Rossum, die laat zien dat de schoenen van twee verschillende paren

zijn. De een heeft een houten hak, de ander een gelaagde leren hak. De grootste is 37,5 cm wat correspondeert met schoenmaat 55.

Schoeisel en nachthemd zijn in het depot boven de tentoonstellingszalen in speciaal geacclimatiseerde ruimtes opgeslagen. Het linnen nachthemd, daar past een modern gezin in, zo breed is het. Volgens Van Rossum was Cajanus zo breed omdat hij als soldaat had gediend en half Europa had doorgemarcheerd.

Gids Jan Hoving, die in zijn Vijfhoek-rondleiding over Cajanus vertelt, benadrukt dat de lange Fin een rijk man was. Hij kocht zich voor 2800 florijnen in als provenier. Dat was in 1745 een enorm bedrag. Cajanus woonde vier jaar in Haarlem, eerst in de Kerkstraat en later in de binnenring van de Proveniershof.

Driemaal daags at hij in het herenlogement van het Proveniershuis. Hij was zo lang dat hij zijn pijp aan de kaars in een lantaarn aanstak.

In het hoogkoor van de St. Bavo in een graf dat drie normale graven besloeg, lagen de knekels van Cajanus, die zijn laatste rustplaats geheim wilde houden. Bang als hij was dat

DANIEL CAJANVS. lang 2.631 M.

die gestolen zouden worden. Want zijn leven lang was hij zich ervan bewust dat alles aan hem nieuwsgierigheid en hebberigheid opwekte.

Overdracht Essenhofje

Na 146 jaar in handen van een stichting te zijn geweest is het arbeidershofje nu particulier eigendom.

Op 21 december heeft Wybren van Haga tijdens de kerstborrel kennisgemaakt met de bewoners. Oud-regent Job Thöne vertelde dat Van Haga de intentie heeft om de tradities in ere te houden: jaarlijks tweemaal bewonersoverleg, een zomerfeest, bewoners bijstaan etc.

Het Essenhofje is een geval apart, maar

traditionele hofjes zijn van oudsher in handen van regenten die géén zakelijke belangen hebben met het hofje dat ze besturen. Het Teylers hofje is van Elan Wonen, de Proveniershof, het Brouwershofje en het Hofje van Guurtje de Waal zijn van Ymere. Als het zakelijke belang gaat overheersen, zullen genoemde tradities een stille dood sterven.

Op excursie in Alkmaar

Eind september 2016 gingen twaalf regenten van stichting Haarlemse Hofjes op excursie in Alkmaar. Regent Piet Verhoeven schotelde het dozijn regenten een mooie wandeling voor.

Ze bezochten maar liefst zes van de acht Alkmaarse hofjes. Het was een feest om onder zulke deskundige leiding zoveel moois te zien, vonden ze.

Als dank kreeg gids Piet van de Haarlemse delegatie een Haarlems Hofjesspel en een Hofjeskalender.

Meer weten over Alkmaarse hofjes? Lees de Haarlemse Hofjeskrant 23 op www.haarlemse-hofjeskrant.nl

> Piet Verhoeven (links) in het Wildemanshofje

deWaterkoets
proeven & proosten op het water

Hofjestocht met de Waterkoets

Afwisselende vaartocht met een bezoek aan drie verschillende hofjes. Luister ondertussen naar de verhalen van een stadsgids van het Gilde Haarlem.

Voor privégroepen van 5-50 personen.
Vanaf € 25,- p.p., 1,5 uur,
incl. vrij drinkenarrangement.

Ma t/m vr, tussen 11.00 en 14.00 uur €21,- p.p.

www.dewaterkoets.nl / 023 525 98 22

Bemiddelaar HOFSTRA

SCHANDE!

JA, DEZE VOGELS ZIJN DE ENIGE NIEUWE BEWONERS HIER IN DIT HOFJE MET GOEDKOPE HUISVESTING!

twiet twiet!

ELKE NIEUWE HUURDER MOET TEGENWOORDIG HET VOLLE POND BETALEN, MIJN ALLEENSTAANDE EN ARMELASTIGE VRIENDIN WIL HIER OOK WONEN MAAR KAN DAT NOOIT BETALEN

WAAR IS DE HOFJESGEDACHTTE GEBLEVEN?!

INDERDAAD 'N SCHANDE, IK GA EEN ZEGJE VOOR HAAR DOEN BIJ DE EIGENAAR.

GLAP & JANUS PROJECT ONTWIKKELAARS

EN U WOONT DAAR OOK? ALS MAN ZIJNDE? EN HOVEEL HUUR BETAALT U?

IK? IK WOON ER AL ZOLANG! ...IK BETAAL EEN SYMBOLISCH BEDRAG VAN 100 EURO.

WAT!? ZEG DAT NOG EENS?

LEKKER WONEN HIER HË

JA, ALLEEN JAMMER VAN DIE DAKLOZE IN DE TUIN!

www.alexvankoten.nl

Verdiend om bewaard te worden

Op 14 december is de film '400 jaar Hofje In den Groenen Tuin' in première gegaan. In maart zal de film worden vertoond tijdens de Raad van Afgevaardigden van stichting Haarlemse Hofjes.

> In het kerstpakket behalve de DVD ook het Hoffjesspel

Hofjesfilm in première

Camera en montage zijn gedaan door John van der Wal, wiens werk te zien is op het You Tube-kanaal van 023tvonline. De 26 minuten durende film, gemaakt in opdracht van het bestuur, is een mooie mix van evenementen in en rond het hofje zoals de Pieck Parade, de

Koorbiënnale en de Open Monumentendagen, en besloten activiteiten zoals de jaarlijkse kerstborrel en de barbecue. Regent Jan Willemink neemt de kijker mee in de historie en er zijn korte gesprekjes met een aantal bewoners. Slot van de film is de feestelijke ingebruikname van pomp.

Nieuwe pomp vereeuwigd

Op verzoek van de Hofjeskrant maakte Otto Schilling een aquarel van de nieuwe pomp in het 400-jarige hofje In den Groenen Tuin.

Otto: 'Op locatie werken is erg leuk. Je zit tussen de mensen en maakt het dagelijkse leven mee. Op die zomerse dag in het hofje hoorde ik bewoners hele verhalen tegen elkaar vertellen. Dat maakte het voor mij tot een belevenis.' Eigenlijk is Otto dagelijks met schilder-

kunst omringd, want hij is inmiddels al bijna dertig jaar als suppoost en baliemedewerker verbonden aan het Frans Hals Museum.

Momenteel is hij bezig met een serie 'Haarlem en water'. Hofjeswerk van de aquarellist en sneltekenaar stond eerder in de Hofjeskranten 19 en 20.

Zicht op de gevelsteen

De Stichting Geveltekens Vereniging Haerlem had vijf jaar terug al subsidie gekregen. De huidige bewoners dienden ook een financieel steentje bij te dragen. Dat is gelukt.

De steen van circa 250 jaar oud was in erbarmelijke staat. Restauratieschilder Jens Koolhaas verwijderde eerste de oude verflaag, repareerde met speciale mortel de beschadigingen en kleurde toen de steen. Gelukkig is de verf nu wel ademend, zodat de gevelsteen zeker weer 50 jaar mee kan. De tekst eronder werd van bladgoud net als de nagels van de wolf. De bewoners Eefje Valkema en Aart van der Made zijn ermee verguld.

..... PRIJSVRAAG

Mail uw oplossing o.v.v. 'prijsvraag' naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl en win een waardebon van € 15.

Oplossing HHK 29: De gevelsteen van Hofje Inden Groenen Tuin is te vinden in de Lange Veerstraat 24. De winnaar is Jolanda Kabel.

Volg de Haarlemse Hofjeskrant op Facebook!

Voor het laatste nieuws en de laatste filmpjes!

www.facebook.com/HaarlemseHofjeskrant

In memoriam

Na 34 jaar verhuisde zuster Ancilla in haar 103de levensjaar naar het Ursuline klooster in Bergen. Ze werd vergeetachtig en kon niet meer voor zichzelf zorgen.

Het leven in Bergen was natuurlijk anders dan in het hofje Codde en van Beresteyn. Ze miste de gemoedelijkheid en de dagelijkse bezoeken van vrienden en vriendinnen die ze in de loop der jaren had gemaakt. In onze herinneringen blijft ze een prachtig mens die hart en hoofd open stelde en zo oprechte ontmoetingen mogelijk maakte.

KennemerZorg
TEL: 04 17 06 96 96

Met KennemerZorg is het Zorgeloos genieten

Kennemerzorg is een kleinschalige particuliere thuiszorgorganisatie met een frisse kijk op de zorg.

Bent u op zoek naar kwalitatief hoogstaande thuiszorg? Dan kunt u dit met één telefoontje regelen. Wij komen graag bij u langs om al uw zorgwensen te bespreken.

Neemt u rustig de tijd om u te laten informeren naar de mogelijkheden die het best bij uw wensen passen.

Wij zijn te bereiken op telefoonnummer: 023 532 40 60 of 06 17 06 96 96.

Bezoek ook onze website: www.kennemerzorg.com

Muys

Om niets te vergeten!

Open: ma. t/m vr. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00 - 17.00 uur
Gedempte Oude Gracht 108
Haarlem, Tel: 023 5315513
www.muyskantoor.nl

C. den Hollander b.v. Onderhoudscombinatie Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Nieuwenhuizen bv BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34-36 - Heemskerk - Tel. 0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

Haarlemse Hofjeskrant

GRATIS meenemen!

Gratis in Haarlem af te halen: alle vestigingen van DEKAMARKT en DEKATUIN op de Vlaamseweg, VOMAR (Schalkwijk, Haarlem-Zuid en Paul Krugerstraat) en de AH-vestigingen op het Marsmanplein, Soendaplein, Raaks en Schalkwijk. PLUS Supermarkt en de Coop Compact in Haarlem-Noord. Verder VVV-stadhuis, het Noord-Hollands archief, Van der Pigge, Muys Kantoor & Kado, en de bibliotheken in Centrum, Schalkwijk, Oost en Noord. Verder bij zorgcentra, o.a. Reinaldahuis, Schalkweide en Schoterhof.

In Heemstede bij VOMAR, AH, SPAR, PRIMERA De Pijp en boekhandel Blokker. In Bloemendaal bij Papyrus, de bibliotheek en boekhandel Bloemendaal.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant kwam mede tot stand dankzij financiële steun van het bestuur van de hofjes Codde & Van Beresteyn en In den Groenen Tuyn en diverse fondsen.

Oplage: 10.000
Redactie: Willem Brand
Eindredactie: Jacques de Jong
Vormgeving: Kees Reniers

HHK 31 verschijnt eind mei 2017